

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în
Educație Artistică „Ștefan Neaga”,

Dr. Perju Gheorghe

"31" octombrie 2018

Curriculumul disciplinar

F.08.O.009 Solfegii. Armonia II

Specialitatea
21510 Canto

Calificarea
265213 Artist vocalist

Chișinău, 2018

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Butucel Zinona, profesor, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Rusu Angela, profesor, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Director

Gheorghe Perju

" 31 octombrie 2018

Recenzenți

1. **Ivancenco Valentina**, profesor, GDS, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”;
2. **Manoila Iana**, profesor, grad didactic unu, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic
<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	5
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	7
VII. Studiu individual ghidat de profesor	8
VIII. Lucrările practice recomandate	9
IX. Sugestii metodologice	9
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	13
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	13

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculumul disciplinar *Solfegii. Armonia II* este document normativ și un instrument didactic pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de educație *Arte*, specialitatea *Canto*, în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar.

Cursul de *Solfegii. Armonia* se studiază în mod obligatoriu în cadrul întregului sistem de instruire muzicală. Modelul curricular al disciplinei urmărește progresul achizițiilor pe durata celor patru ani de studiu.

Obiectul de studiu al unității de curs *Solfegii. Armonia II* face parte din componenta fundamentală în formarea profesională fiind bazat pe concepte specifice compartimentului muzical-teoretic. Acest concept asigură continuitatea firească în dezvoltarea competențelor profesionale și se oferă în regim obligatoriu pe tot parcursul ciclului de învățământ artistic. Pentru a realiza cu succes această ofertă educațională, este necesar să se creeze un mediu educațional adecvat, calitativ și productiv, centrat pe elev.

Funcțiile Curriculumului de bază sunt:

- act normativ al procesului de predare - învățare - evaluare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional;
- competență de bază pentru elaborarea manualelor, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, domeniul de educație *Artă*;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- elevilor care își fac studiile la specialitatea în cauză;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării.

Curriculumul disciplinar *Solfegii. Armonia II* este adresat cadrelor didactice, pentru care acest document va servi drept orientare în proiectarea didactică și reper în desfășurarea unui demers didactic creativ. Curriculumul actual permite o abordare flexibilă și implică o libertate a profesorului în selectarea demersului didactic, a conținuturilor și proiectării individuale a activităților educaționale.

Scopul studierii acestui modul constă în formarea și pregătirea specialistului în domeniul dat. În cadrul cursului se studiază elementele fundamentale ale muzicii în vederea dezvoltării aptitudinilor și capacităților muzicale, care în ansamblu contribuie la formarea viitorului interpret vocalist.

Curriculumul dat, având ca scop formarea la elev a unui compartiment caracteristic specialității *Canto*, reprezintă o structură didactică unitară din punct de vedere tematic, atât pentru instruirea teoretică, cât și pentru cea practică. Acest modul formează și dezvoltă la elevi un nivel înalt al cunoștințelor speciale în domeniul disciplinelor muzical-teoretice.

În procesul instruirii profesorii vor acorda atenție cu preponderență dezvoltării prin muzică vie a auzului melodic, armonic, polifonic și a simțului ritmic și modal al elevului. Abilitățile practice se consolidează prin solfegierea exercițiilor conform materialelor curriculare, analiza auditivă, notarea dicteului muzical, intonarea fragmentelor vocale, asigurând formarea progresivă și temeinică a competențelor și deprinderilor de specialitate. Unitatea de curs *Solfegii. Armonia II* reprezintă un proces de studiu complex, bazat pe module tematice și ore practice în cadrul cărora elevii vor aplica cunoștințele achiziționate.

II. Motivația, utilitatea modului pentru dezvoltarea profesională

Misiunea strategică a disciplinei este de a contribui la definirea personalității artistice a viitorului muzician și om de cultură, la specializarea elevilor în domeniul artei vocale prin însușirea de cunoștințe teoretice solide și dezvoltarea de abilități practice. Formarea și consolidarea competențelor profesionale vor permite absolvenților integrarea pe piața muncii sau continuarea studiilor prin programele de licență, masterat și doctorat.

Competența profesională a interpretului vocalist reprezintă un sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobândite prin învățare și mobilizate prin contexte și mijloace specifice de realizare, adaptate nivelului cognitiv al elevului.

Un rol considerabil în formarea traseului profesional al viitorului interpret vocalist îi revine unității de curs *Solfegii. Armonie II* care are la bază abordarea materialului expus sub aspectele achiziționării cunoștințelor teoretice și intonării/interpretării, audierii/analizării și notării celor studiate.

Studiul unității de curs *Solfegii. Armonia II* oferă elevilor oportunitatea operării practice la nivel de însușire a limbajului muzical universal, cu ajutorul căruia se pot lectura, intona, analiza relațiile între sunetele muzicale, începând cu notația și evoluând spre exerciții complexe cu elemente de armonie, și polifonie, obținând echivalența între activitatea de cunoaștere și cea artistică.

Realizarea eficientă a obiectivelor specialității le permite absolvenților obținerea calificării de artist vocalist, o integrare socio-profesională și dezvoltarea unei cariere de succes, care îl caracterizează ca o persoană inteligentă, armonios dezvoltată.

III. Competențele profesionale specifice modului

- CS1. Clasificarea noțiunilor de limbaj muzical;
- CS2. Operarea cu elementele de limbaj muzical în activitatea practică;
- CS3. Conștientizarea sistemului cromatic din perspectivă interdisciplinară;
- CS4. Identificarea și dezvoltarea capacităților auditive;
- CS5. Valorificarea creativă a elementelor de limbaj asimilate.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
VIII	90	15	45	30	ex	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Secvențe (progresii) diatonice în cadrul activităților practice - intonarea elementelor specifice de limbaj muzical.	
UC1. Valorificarea elementelor limbajului armonic cu semnificație de legătură și desfășurare a discursului muzical: - înțelegerea, aprofundarea datelor teoretice însușite la curs cu privire la aprecierea progresiilor diatonice; - dezvoltarea capacității de recunoaștere a progresiilor diatonice; - dobândirea priceperii de utilizare practică a progresiilor diatonice prin armonizarea temelor, interpretarea la pian, analiza fragmentelor muzicale; - dobândirea priceperii de formare și interpretare a progresiei diatonice.	1.1. Noțiuni generale. Definiția; 1.2. Clasificarea progresiilor diatonice; 1.3. Intervalul de transpunere a progresiei diatonice. Realizarea progresiei în modul minor; 1.4. Structura modelului și raportul funcțional în progresiile diatonice; 1.5. Progresiile diatonice; Condițiile metrice; Progresia ca procedeu de desfășurare a perioadei; 1.6. Alterația treptelor instabile care stau la baza formării acordurilor dublei dominante: - major –treptele II și IV urcate, VI coborâtă; - minor treapta IV urcată. 1.7. Aspectul metro-ritmic: - măsurile compuse – 6/8, 6/4, 9/8, 12/8; - măsurile mixte – de 5, 6, 8 timpi; tipuri complexe de sincope, diviziuni excepționale.
2. Descriptorii elementelor structurale ale modurilor majore și minore cromatice (acordurile Dominantei duble DD în cadență)	
UC2. Clasificarea noțiunilor de limbaj muzical: identificarea și însușirea noțiunilor de cromatism și alterație.	2.1 Concepte și metode utilizate la studierea noțiunilor de <i>Cromatism și alterație</i> ; 2.2 Gamele cromatice majore și minore, cu diferențierea și intonarea lor; 2.3 Sunete cromatice în modurile major și minor luate lin și prin salt; 2.4 Secvențele melodice cu cromatism și sunete neacordice intonate în diferite tonalități; 2.5 Alterația treptelor instabile care stau la baza formării acordurilor dublei dominante: - major –treptele II și IV urcate, VI coborâtă; - minor treapta IV urcată; 2.6 Importanța intervalului de sextă mărită în realizarea modulațiilor enarmonice.
3. Elemente specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice – utilizarea acordurilor Dublei dominantei în interiorul construcției muzicale	
UC3. Operarea cu elementele de limbaj muzical în activitatea practică: - determinarea structurilor metroritmice, a treptelor diatonice și cromatice; - identificarea și utilizarea succesiunilor acordice, a modulațiilor de gradului I de înrudire	3.1 Acordurile alterate și nealterate ale dominantei duble în cadențe și în interiorul construcției muzicale utilizate în problem de armonie, intonate și apreciate la auz; 3.2 Exerciții cu diferite structuri metroritmice: - măsurile compuse – 6/8, 6/4, 9/8, 12/8;

	<ul style="list-style-type: none"> - măsurile mixte – de 5, 6, 8 timpi; - tipuri complexe de sincope, triolette, duolette; <p>3.3 Varietățile de rezolvare a acordurilor dublei dominante cu trepte alterate în activitatea practică;</p> <p>3.4 Inflexiunile și modulațiile în tonalitățile gradului I de înrudire în analiza armonică a fragmentelor muzicale.</p>
4. Principii de studiere ale sistemului cromatic în baza progresiilor și inflexiunilor cromatice	
UC4. Conștientizarea sistemului cromatic din perspectivă interdisciplinară.	<p>4.1 Noțiuni teoretice cu privire la sistemul cromatic;</p> <p>4.2 Inflexiunile cromatice în modulațiile de gradul I de înrudire intonate și apreciate la auz;</p> <p>4.3 Solfegii la 2-3 voci cu cromatismе episodice, sunete cromatice de pasaj și auxiliare în baza fragmentelor din muzica vocală.</p> <p>4.4. Solfegiu armonic la 4 voci (construirea și interpretarea succesiunilor acordice cu inflexiuni, interpretarea ansamblurilor de operă).</p>
5. Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse	
UC5. Identificarea și dezvoltarea capacităților auditive: - formarea și dezvoltarea culturii auditive în baza aprecierii elementelor modal-tonale studiate.	<p>5.1 Exerciții cu aplicarea diverselor forme de lucru pentru dezvoltarea auzului muzical;</p> <p>5.2 Tipurile de dicteuri muzicale de diferite niveluri de dificultate;</p> <p>5.3 Procedeele de dezvoltare a memoriei muzicale și a auzului interior (memorarea fragmentelor muzicale și a succesiunilor de acorduri);</p> <p>5.4 Solfegiu armonic în practici auditive.</p>
6. Dezvoltarea capacităților creative în baza materialului studiat	
UC 6. Valorificarea creativă a elementelor de limbaj asimilate: - identificarea aptitudinilor componistice; - cultivarea și dezvoltarea capacităților creative ale elevilor.	<p>6.1 Improvizația la tematica propusă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - melodică, - ritmică, - armonică; <p>6.2 Schițe melodico-acordice pe baza unui suport armonic dat;</p> <p>6.3 Modalități de variere și transformare a unei teme muzicale;</p> <p>6.4 Noțiuni generale despre forma muzicală și elementele ei (motiv, frază, propoziție, perioadă, forma bipartită simplă).</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ seminar	
1	Descriptorii elementelor structurale ale modurilor majore și minore cromatice	10	4	4	2
2	Elemente specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului	20	4	10	6
3	Principii de studiere ale sistemului cromatic	30	6	16	8

4	Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse.	20	4	8	8
5	Dezvoltarea capacităților creative în baza materialului studiat	10	2	2	6
	Total	90	20	40	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produce de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Descriptorii elementelor structurale ale modurilor majore și minore cromatice			
1.1. Sunetele cromatice în modurile major și minor luate lin și prin salt; 1.2. Alterația treptelor instabile care stau la baza formării acordurilor dublei dominante: - major –treptele II și IV urcate, VI coborâtă; - minor treapta IV urcată. 1.3. Înregistrarea pe suport electronic a unor fragmente muzicale.	1.1. <i>Fișă-schemă</i> : Treptele modificate în gamele majore și minore cromatice.	Prezentarea fișei	Săptămâna 3
2. Elemente specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului			
2.1. Enarmonismul sunetelor; 2.2. Exerciții de notare proporțională în diferite măsuri; 2.3. Diferența între măsurile binare/ternare, simple/compuse și mixte.	2.1. <i>Fișă-schemă</i> de sinteză ilustrativă a . acordurilor alterate și nealterate ale dominantei duble în cadențe și în interiorul construcției muzicale. 2.2. Secvențe diatonice și modulante.	Prezentarea fișei; executarea exercițiilor	Săptămâna 5
3. Principii de studiere a sistemului cromatic			
3.1. Succesiuni de acorduri care conțin inflexiuni și modulații în gradul I de înrudire. 3.2. Interpretarea vocală a fragmentelor muzicale cu trepte alterate și cromatice. 3.3. Coordonarea vocilor în cântul de ansamblu la 4 voci.	3.1. Reprezentarea grafică a schiței: notarea treptelor cromatice și alterate ale modulului major/minor; 3.2. Solfegii la 3-4 voci cu utilizarea treptelor cromatice cu diferit grad de dificultate.	Reprezentarea grafică a schiței; aprecierea intervalurilor la auz	Săptămâna 8
4. Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse.			
4.1. Notarea unui dicteu melodic tonal/cromatic pe 1 și 2 voci cu dificultăți de cromatisme și alterații; 4.2. Exerciții pentru dezvoltarea auzului interior.	4.1. Auzirea și aprecierea varietăților modale; 4.2. Executarea exercițiilor specifice în scopul formării auzului melodic, armonic, polifonic interior.	Recunoașterea modurilor populare din folclorul moldovenesc.	Săptămâna 10
5. Dezvoltarea capacităților creative în baza materialului studiat			
5.1 Diversitatea tehnicilor componistice. 5.2 Forme muzicale/schițe aplicate în procesul de improvizare.	5.1. Crearea unui fragment de lucrare muzicală de divertisment pe un text ales.	Prezentarea publică a fragmentelor muzicale	Săptămâna 12

	5.2. Notarea suportului armonic/acordic; 5.3. Compunerea lucrărilor muzicale cu structură simplă.		
--	--	--	--

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr. crt.	Unități de învățare	Lucrări practice
1.	Descriptorii elementelor structurale ale modurilor majore și minore cromatice	Aplicarea varietăților de moduri cu utilizarea treptelor modificate.
2.	Elemente specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului	Solfegierea și memorarea fragmentelor muzicale la 1 și 2,3 voci.
3.	Principii de studiere a sistemului cromatic	Solmizarea i fragmentelor muzicale cu efectuarea transpoziției. Lecturarea și notarea exercițiilor cu inflexiuni și modulații.
4.	Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse.	Realizarea dicteuri de diferit grad de dificultate.
5.	Dezvoltarea capacităților creative în baza materialului studiat	Compunerea unor contrapuncte la o temă dată.

IX. Sugestii metodologice

În cadrul activităților organizate la ore, elevii și cadrele didactice utilizează practic diverse strategii de învățare, menite să formeze competențe de comunicare eficientă, de creare a unor relații de succes, de explorare a resurselor personale și a carierei.

Procesul de predare/învățare/evaluare a unității de curs *Solfegii. Armonia II* se produce în baza conceptului didactic de abordare și acțiune a resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice utilizate în procesul de vehiculare a conținuturilor în vederea formării competențelor profesionale de specialitate și specifice disciplinei.

Principii didactice:

- realizarea obiectivelor proiectate, însușirea de cunoștințe, formarea de deprinderi și de competențe transversale și profesionale;
- îmbinarea aspectelor de natură teoretică și cultivarea unor abilități legate de realitățile activităților din domeniu;
- structurarea demersurilor educaționale pe concepția *învață acționând* și dezvoltarea unor dexterități de ordin practic;
- valorificarea unor tehnici moderne de instruire, inclusiv de dezvoltare a creativității și a gustului estetic.

Unitate de curs *Solfegii. Armonia II I* se realizează pe două nivele – informativ-teoretic și formativ-aplicativ:

- **Nivelul informativ teoretic** vizează instruirea, acumularea de cunoștințe, însușirea noțiunilor de specialitate. În urma exersărilor sistematice se formează capacități de intonare și interpretare, de utilizare adecvată a limbajul specific, de lecturare corectă a fragmentelor melodice;

- **Nivelul formativ-aplicativ** presupune formarea atitudinii față de valorile artistice ceea ce contribuie la afirmarea idealului estetic, a capacității de a audia, analiza și a reproduce materialul muzical.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: realizarea sarcinilor individuale/de grup sub conducerea cadrului didactic, lucrări practice, lucrări scrise, elaborarea proiectelor de creație.

În proiectarea didactică profesorul se va ghida de prezentul Curriculum, atât în compartimentul competențe, cât și conținuturi recomandate. Structurarea pe semestru a unităților de învățare, a competențelor specifice și finalităților de studii se va realiza la discreția cadrului didactic. Pentru eficientizarea asimilării cunoștințelor și dezvoltarea abilităților practice se propune utilizarea metodelor de predare-învățare activ-participative, printre avantajele cărora se enumeră următoarele:

- Sunt centrate pe elev și activitate;
- Pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- Încurajează participarea elevilor, inițiativa, implicarea și creativitatea;
- Determină un parteneriat profesor-elev prin realizarea unei comunicări multidirecționale.

Parcurgerea acestei căi asigură, pe lângă respectarea specificului disciplinei, achiziții tehnice pentru o bună pregătire de specialitate. Capacitatea de descifrare a partiturilor, de analizare și structurare a lor, numind și respectând elementele de limbaj muzical, reprezintă un suport necesar fiecărui instrumentist.

Metode utilizate în procesul de predare-învățare:

a) Tradiționale:

- demonstrația;
- observația;
- exercițiul;
- descoperirea;
- modelarea;
- brainstorming-ul;
- instruirea programată.

b) Specifice:

- euristică (de descoperire personală);
- metoda asemănării și contrastului;
- analiza muzicală;
- metoda generalizării muzicale;
- metoda stimulării imaginației;
- metoda reinterpretării artistice a muzicii (caracterizări poetice).

Accentul se va pune pe dinamizarea procesului de învățare, pe formarea de competențe specifice, care asigură absolvenților șanse sporite de angajare în câmpul muncii și oportunități de realizare profesională.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Orice proces educațional se finalizează prin *evaluare*, ca o cunoaștere și recunoaștere a rezultatelor procesului de achiziționare și formare. Evaluarea reprezintă un feed-back permanent între agenții procesului educativ, menit să confirme formarea la elevi a competențelor scontate. Evaluarea competențelor pornește de la definirea clară a acestora, drept capacitate de rezolvare a problemelor într-un context dat. Astfel, componenta profesională a muzicologului se referă la capacitatea unui individ de a implica experiența, cunoștințele și abilitățile obținute anterior în activitatea practică.

Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune efectuarea evaluării pe parcursul întregului proces de instruire. Evaluarea continuă va fi structurată în evaluări formative și evaluări sumative (finale). Pornind de la caracterul aplicativ al curriculumului modular, evaluarea va viza mai mult aspectele ce țin de interpretarea creativă a informațiilor și de capacitatea de a rezolva situațiile de problemă.

Pentru a permite o individualizare a evaluării și o motivare suplimentară a elevilor, sarcinile de evaluare formativă vor fi ierarhizate pe grade de dificultate.

Tipurile evaluării:

1. După originea factorilor angajați în procedura de evaluare deosebim:

- evaluarea internă (realizată de profesorul care a organizat activitatea didactică);
- evaluarea externă (realizată de o altă persoană decât cea care a organizat activitatea didactică cu elevul/elevii evaluat);
- coevaluarea (realizată în comun de către profesor și elevi);
- autoevaluarea (realizată de cei ce învață).

După momentul efectuării evaluării deosebim:

- evaluare inițială, cu funcție predictivă;
- evaluare continuă, cu funcție normativă;
- evaluare finală, cu funcție cumulativă sau sumativă.

Metodele folosite pentru evaluarea continuă presupun chestionarea orală sau scrisă, lucrările practice, proiectele, testările interactive asistate de calculator. Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările propriu-zise, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Profesorul este responsabil de selectarea celor mai eficiente metode de evaluare pentru un anumit mod de învățare:

- concentrarea asupra unei evaluări valide și cu impact în procesul de învățare;

- aplicarea evaluării într-un mod adecvat pentru toți cei care învață;
- înregistrarea rezultatelor ca dovadă pentru un audit de calitate.

În procesul evaluărilor continue se va da atât o apreciere obiectivă a cunoștințelor și competențelor elevilor, cât și a progreselor individuale.

Evaluarea curentă/formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor activității elevului, discuția/conversația, prezentarea proiectelor individuale de activitate.

Evaluarea sumativă se realizează la finele fiecărui modul în baza simulării în atelier a unei situații de problemă din contexte profesionale variate, care solicită elevului demonstrarea competenței profesionale. Cadrele didactice vor elabora sarcini prin care vor orienta comportamentul profesional al elevului spre demonstrarea sistemului de cunoștințe și abilități.

Metoda de evaluare este o cale prin care profesorul oferă elevului posibilitate de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de forme și dezvoltare a diferitor capacități, de integrare a lor în competențe. Există două categorii de evaluare: **tradiționale** și **complementare**.

Metode tradiționale de evaluare:

- scări de apreciere (foarte bine, bine, mediu, suficient și insuficient);
- chestionare;
- lucrări scrise;
- lucrări practice;
- teste de cunoștințe;
- examene.

Metode complementare de evaluare:

- *observarea sistematică a comportamentului elevilor* (fișa de evaluare, scara de clasificare, lista de verificare);
- *portofoliul*;
- *autoevaluare*;
- *jurnalul reflexiv*;
- *metoda C.S.E.* (cine sunt eu).

Metodele complementare de evaluare posedă cel puțin două caracteristici importante: permit realizarea evaluării în strânsă legătură cu predarea-învățarea, deseori concomitent cu acestea; se referă la rezultatele obținute pe o perioadă mai îndelungată (competențe, atitudini, interes etc.)

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor sunt prezentate în tabelul de mai jos. În utilizarea metodelor de evaluare este necesar să se țină cont de scopul sarcinii și criteriile de evaluare a produselor solicitate de la elevi:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Exerciții sonore	Solfegiere la prima vedere
		Solfegiere la 1-2 voci cu diferit grad de dificultate
		Fredonarea temelor muzicale din repertoriul academic
		Fredonarea temelor muzicale folclorice
		Intonarea modurilor major/minor, populare
		Intonarea treptelor, intervalelor și acordurilor
2.	Chestionarea orală	Aprecierea auditivă a elementelor de limbaj muzical
		Modul de interpretare a rezultatelor
		Corectitudinea răspunsului în raport cu conținuturile predate și obiectivele stabilite
3.	Teste scrise – dicteul muzical	Realizarea dicteurilor la 1-2 voci
		Realizarea dicteurilor cu dificultăți metro-ritmice
		Indicarea corectă a formulelor ritmice excepționale
		Prezentarea și interpretarea rezultatelor
4.	Diagrama evoluției indicatorilor pe calculator	Selectarea corectă a informațiilor necesare
		Formarea adecvată a elementelor diagramei
5.	Fișe de lucru	Corectitudinea și completitudinea formulării răspunsurilor; utilizarea limbajului; rezolvarea corectă a sarcinilor fișei; complexitatea formulării concluziilor
		Elaborarea și structura proiectului, acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințele față de sălile de curs:

Dotarea cu:

- *mobilier școlar;*
- *tablă cu portativ muzical;*
- *instrument muzical (pian);*
- *calculator, proiector MM, ecran de proiectare.*

Mijloace de învățământ:

- *clavire, partituri;*
- *manuale, culegeri de exerciții;*
- *reprezentări audio-vizuale (imprimări ale lucrărilor muzicale studiate).*

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa
1.	Buciu D. <i>Armonie tonală</i> , vol. 1-2. București, 1989, 1993.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
2.	Buciu D. <i>Elemente de scriitură modală</i> . București, 1981.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
3.	Bughici D. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . București, 1978.	Biblioteca AMTAP

4.	Cocearova G., Melnic V. <i>Teoria armoniei</i> . Vol. I. Chișinău: Museum, 2001.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
5.	<i>Dicționar de mari muzicieni</i> . București, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
6.	Eftimescu F., Chiriac M., Pașcanu A. <i>Principii de armonie</i> . Vol. 1. București, 1958.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
7.	Gagim G., Șleahțișchi A. <i>Dicționar de pedagogie muzicală</i> . Chișinău, 1994.	Biblioteca Națională a Republicii Moldova
8.	Negrea M. <i>Tratat de armonie</i> . București, 1958.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
9.	Moraru M. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . Chișinău, 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
10.	Pașcanu A. <i>Armonia</i> . București, 1994.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
11.	Pașcanu A. <i>Armonia (manual pentru clasele a X-a, XI-a, a XII-a)</i> . București, 1993.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
12.	Rimski-Korsakov N. <i>Manual practic de armonie</i> (trad. de Lușceanu V.). București, 1955.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
13.	Țurcanu L. <i>Armonia</i> . Chișinău, 1983.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
14.	Țurcanu L. <i>Solfegiu</i> . Chișinău, 1987.	Biblioteca AMTAP
15.	Агажанов А. <i>Курс сольфеджио</i> . Москва, 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
16.	Драгомиров П. <i>Учебник Сольфеджио</i> . Москва, 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
17.	Кириллова В., Попов В. <i>Сольфеджио</i> . Москва, 1978.	Biblioteca AMTAP
18.	Ладухин Н. <i>Одноголосное сольфеджио</i> . Москва, 1975.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
19.	Леонова Л. <i>Полифоническое сольфеджио</i> . Москва, 1990.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
20.	Способин И. <i>Двухголосное сольфеджио</i> . Москва, 1977.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”